

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Italijani streljali na našo finančno stražo.

LDU Cerknica, 24. julija. Včeraj ob 17. so italijanski vojaki streljali na finančnega nadpaznika Ivana Koblerja, ki se je nahajal na službenem obhodu 200 m

tostran demarkacijske črte, in ga težko ranili z eksplozivno patrono. Ranjeni nadpaznik je bil transportiran v Ljubljano.

Balkansko vprašanje najtežje.

LDU Bern, 24. julija. (ČTU). Iz Pariza javljajo: Časopisi se bavijo z nadaljnjimi posli mirovne konference in tožijo, da sedaj še ni videti, kedaj se pogajanja končajo, ker še čaka rešitve ves balkanski problem, ki je morda najtežje vprašanje, kar jih je imela mirovna konferenca. Balkansko vprašanje, pravi »Petit Parisien«, dela zato največje težave, ker problemi za katere gre, udeležencem konference niso dobro znani. Razen tega pa so difference, ki obstojajo med Rumunijo in Bolgarsko na

eni in med Bolgarijo in Grčijo na drugi strani, izredno velike. Posebno se zdi sumljivo tudi zadržanje Rumunije, ker očitajo rumunski vladi, da ima svoje posebne zahteve. Ozlovoljenje vzbujajo tudi dejstva, da se rumunska vlada poslednje dni pogaja z ruskimi boljševiki, kar se smatra, da je naperjeno proti zaveznikom. Tudi turško vprašanje še ni pojasnjeno. Položaj se je sedaj še bolj zamotal, ker Kolčakova vlada oficijelno zahteva zase Carigrad in Dardanele.

Nevarnost novo balkanske vojske.

LDU Berlin, 24. julija. (Dun. KU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Haaga: Venizelos je izjavil, da je nova balkanska vojna neizogibna, ako Amerika v bolgarskem vprašanju ne ugodi grškim željam. V ameriških

krogih so zelo iznenadeni, ker je Venizelos, ki se je dosedaj vedno kazal vnetega pristaša zveze narodov, po vsej priliki izgubil zaupanje v to organizacijo.

Nemška Avstrija ne bo podpisala.

LDU Ženeva, 24. julija. (ČTU) Pariško časopisje poroča, da po izjavi dr. Rennerja Nemška Avstrija ne bo podpisala mirovnih pogojev, ker pomenjajo uničenje

Nemške Avstrije. Takih nezaslišanih pogojev bi Nemška Avstrija tudi nikdar ne mogla izpolniti.

Nemčija bo sprejeta v zvezo narodov.

LDU Berlin, 24. julija. (ČTU). Iz poročila poslanca Renarda v včerajšnji seji mirovnega odseka francoske zbornice se da

posneti, da bo Nemčija po 1. oktobru sprejeta v zvezo narodov.

Izpraznitev baltiškega ozemlja.

Nemčija in Nemška Avstrija.

LDU Weimar, 24. julija. (ČTU) V narodni skupščini je zunanji minister Müller poročal, da je bil sklep izprazniti baltiško ozemlje storjen že po prejšnji vladi. Če se izpraznjevanje ni izvršilo popolnoma, so temu krive težkoče transporta, nepojasnjeni položaji, pa tudi skrb za življenje in imetje nemškega obmejnega prebivalstva. Nadalje je dejal govor-

nik, da je nastala iz vladavine Habsburžanov na meji nova država. Od bistroumnosti odločujočih činiteljev pričakujemo, da ustvarijo položaj, ki zajamči njihovi deželi in nam obojestransko dobro razmerje, ako se hočemo okrepiti gospodarsko in dospeti zopet do politične moči.

Nemiri zamorcev v Ameriki.

LDU Haag, 24. julija. (DKU) »Hollands Nieuws Bureau« poroča: »Times« javljajo iz Washingtona: Snoči so se nemiri zamorcev ponavljali. To pot so jih pričeli zamorci, ki so se oborožili in ki so se hoteli osvetiti belokožcem zaradi njih napadov. Belokožci in zamorci so se bo-

jevali pri kongresnem poslopiju, pri knjižnici in pri kapitolu. Na obeh straneh je mnogo ranjenih. Treba je bilo pozvati redarje na pomoč.

LDU Berlin, 24. julija. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Haaga: Vest iz Washingtona veli, da je vra-

čanje zamorcev tudi v drugih krajih povzročilo nemire, katerih niso mogli udeležiti brez krvolitja.

LDU Washington, 24. julija. (DunKU.) V ameriški zbornici narodnih zastopnikov se je stavil predlog, naj Wilson proglasi v Washingtonu obsedno stanje. Položaj v Washingtonu se je znatno poostiril; vojaštvo je odločeno k skrajnim sredstvom za vzdrževanje miru in reda. Zamorci se izkušajo približati Beli hiši.

Nove draginjske doklade in državno uradništvo.

Prišel bo prvi, toda državni uradnik bo prejel zopet staro draginjsko doklado, čeprav je ministrski svet z dne 28. junija t. l. sklenil, da gre državnemu uradništvu s 1. julijem že nova draginjska doklada. Vsak se nehoti vpraša, kje neki tiči vzrok tega zavlačevanja, kdo zopet ne privoščiti državnemu uradniku že nešteto krat obljubljenih draginjskih doklad. Ljudje, ki bero časopise, govore, da uradnik žre in da ni nikoli sit, da mu vlada neprenehoma zvišuje prejemke, toda nikoli ni zadovoljen, vedno ima premalo. Da, resnica je, na papirju so že nešteto krat zvišali doklade, v resnici pa samo enkrat; uradnik žre, toda le obljube, od katerih pa ni in ne more biti sit. Kakor sem že omenil, je ministrski svet sklenil zvišati draginjske doklade. Ta sklep z natančnimi navodili je prejela pred par dnevi deželna vlada za Slovenijo. Pristojni računski oddelki so pričeli z nakazovanjem. Delo je bilo že končano, kar se naenkrat spomni visoka gospoda pri financih, da naj uradnik še čaka, češ, manjka še naredbe finančnega ministra, katere pa nikoli ne bo z razloga, ker je pred par dnevi izdana naredba izdelana do podrobnosti in podpisana od vseh ministrov, torej tudi od finančnega ministra. Tako nam je zopet odplavala po vodi nova draginjska doklada, toda ne po krivdi v Belgradu, ampak po zaslugi v Ljubljani. Osrednja vlada je brezdvomno storila svojo dolžnost, toda gotovi gospodje pri financih se čutijo močnejše, zato gredo preko njenih sklepov in preko njenih naredb. S tem svojim neumestnim postopanjem škodujejo ugledu in moči osrednje vlade ter gmotnemu stanju nižjega uradništva. Če pa je v naredbi skupne vlade kaj nejasnega, bi bila dolžnost g. delegata za finance, da si preskrbi pravočasno potrebna pojasnila, da tako pride državno uradništvo do svojih prejemkov, ki mu gredo. Zato je razumljivo, da vlada vsled tega postopanja gotovih ljub-

ljanskih gospodov med uradništvom veliko razburjenje in skrajna nevolja. Naredba celokupnega ministrskega sveta je dovolj jasna, zato je naša neomajna zahteva: Izplačajte nam s 1. avgustom pripadajoče draginjske doklade! Če pa kaj ne bo prav, se pa da temu tudi pozneje od pomoči. Pri tem si pa drznemo še vprašati, kaj pa pravi k temu društvo državnih uradnikov, ki spi spanje pravičnega in o katerega delovanju vemo le toliko, da so bili gotovi gospodje svoječasno na izletu v Belgradu in s tem je menda bilo vse končano?

Prizadeti.

Italijani odhajajo.

Split, 25. julija. Italijani v Šibeniku se pripravljajo za odhod. V hotelu »Krka« so odpovedali stanovanja ter vkrcavajo tudi že municijo in strojuice. Bojna ladja »Lino Biksio« je odplula v Ankono.

Reka, 25. julija. Italijansko vojaštvo je zapustilo Volosko. Ostali so samo karabinjeri. Italijanski vojaki so pripovedovali, da odhajajo v Italijo v svrhu oboroženega posredovanja pri številnih stankah.

Boji Mažarov proti Rumunom.

LDU Budimpešta, 24. julija. (DunKU). Ogrski korespondenčni urad poroča: Vrhovno armadno poveljstvo priobčuje naslednje poročilo s fronte: Naše čete, ki se že več dni bojujejo brez prestanka, so tudi danes izvojevale lepe uspehe, dasiravno se sovražnikov odpor jači čimdalje bolj. Nasproti mesta Csongrada smo na levem bregu Tise odbili močne napade sovražnika. Vzhodno od Szolnoka prodiramo dalje in smo zavzeli Turkeve. Po ljutem boju smo osvojili tudi Nežtúr. Pri Kisujszallasu poizkušajo rumunske rezerve, ki so se osredotočile tu od vseh strani, z veliko trdovratnostjo, toda brezuspešno, zadržati prodiranje naših vrlih čet. Vzhodno od Tokaja so se močni rumunski napadi razbili v našem ognju.

Nemško-avstrijska mirovna podoba.

LDU Dunaj, 24. julija. (ČTU). »Neues Wiener Abendblatt« poroča, da je večina udeležnikov mirovne konference za to, da se podaljša rok, ki je bil dovoljen dr. Rennerju za nemško-avstrijsko protizjavo. Soglasno se pa izjavlja, da v splošnem ni mogoče omiliti mirovnih pogojev, posebno v kolikor se tičejo določitev mej s slovan-skimi državami. Le Italija si pridržuje majhno izhodišče, da bi v slučaju, če pride do nesporazuma z entento, mogla z Nemško Avstrijo stopiti v prijateljske stike. Anglija bi bila pripravljena podpirati Nemško Avstrijo, zadeva pa ob odpor Francije, ki trdi, da vsako ojačenje Nemške Avstrije pomenja ojačenje Nemčije. Pač pa se pričakuje, da se v splošnem omilijo finančni pogoji mirovne pogodbe.

Tajni dogovor med Italijo in Rumunijo.

LDU Berlin, 24. julija. (DKU) »Lokal-anzeiger« javlja: Po angleškem poročilu se je tajni dogovor med Italijo in Rumunijo proti Jugoslovanom sklenil, ne da bi ga bila prej odobrila pariška konferenca.

Francija ne bo posredovala.

LDU Berlin, 24. julija. (Dun. KU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Haaga: Clemenceau je izjavil voditeljem delavstva, da Francija ne namerava posredovati niti na Ruskem niti na Madžarskem.

Izpremembe v francoskem ministrstvu.

Pariz, 25. julija. V francoskem kabinetu je na mesto ministra za prehrano Bereta imenovan bivši finančni minister Noulens, ki je bil leta 1917 francoski poslanik v Petrogradu za časa Kerenskijeve vlade. Po povratku se je moral vrniti v Pariz.

Iz češke narodne skupščine.

LDU Praga, 24. julija. (ČTU) V narodni skupščini je poročal dr. Budinsky o predlogu poslanca Sonntaga, naj se ustanovi v Brnu samostojna gospodarska visoka šola. Predlog je bil sprejet v prvem in drugem čitanju. Po drugem predlogu se dovoljuje mestu Brnu državna podpora 2,700,000 kron za zgradbo poslopj. Izdeluje se zakonski načrt za pre-skrbo legijonarjev. V svojem poročilu o predlogu, da se ustanovi v Bratislavi katoliška teološka fakulteta, izvaja dr. Stojan med drugim, da živi na slovaškem nad 3 milijone katolikov. Predlog je bil sprejet. Poslanec dr. Engliš predlaga, da se vlada pooblasti najeti posojilo v italijanski veljavi v višini 60 milijonov lir. Republika ima že trojni kredit v inozemstvu. V nadaljnjem so razpravljali o predlogu, da se odpravi neutemeljeno prepo-vedovanje tiskovin na podlagi § 493. Zakonski načrt o celibatu za učitelje je bil ob vi-harnem ploskanju sprejet v prvem in drugem čitanju. Danes je bila poslednja seja.

Očitjanja črnogorske vlade.

LDU Saint Germain, 24. julija. (ČTU) Črnogorska vlada je poslala mirovni konferenci spomenico, s katero očita Srbom velike zločine. Srbi da razdeljujejo ententna živila samo svojim pristašem in pošiljajo celo kazenske ekspedicije proti onim vasem, ki nočejo priznati srbske nadvlade.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 23. julija. (Dun. KU — Brez-zično.) Interallirana komisija, ki se bavi z izvršitvijo nemške mirovne pogodbe, se je danes dopoldne sestala in dokončala svoja dela glede ozemelj, ki jih bo morala Nemčija mese-ca oktobra odstopiti ali pa izprazniti. Komisi-ja, ki se peča z jugoslovanskimi in rumunskimi stvarmi, nadaljuje danes svoje posvetova-nje.

Stavka na Angleškem.

LDU St. Germain, 24. julija. (DKU) »Petit Parisien« poroča iz Londona: Rudarska stavka na Angleškem je privedla do tega, da napovedujejo železniške druž-be omejitve prometa, da plinarne in elek-trarne racionirajo svoje odjemalce in da nameravajo zvišati cene.

LDU London, 24. julija. (Dun. KU) V poslanski zbornici je sporočil Bonar Law o sedanjem položaju v premogokopih: Šest pre-mogovnih kotlin je v vodi, 17 pa jih je v ne-varnosti, da jih voda zalije. Stavka se je raz-širila do Derby Shirea, v severnem Wa-lesu stavka mnogo delavcev. Sklenjeno pa je, da začno zopet delati, ko pride odločitev za-radi pritožb delavcev.

Iz pokrajine.

k Prestolonaslednik Aleksander je 23. t. m. došel ob 18. uri 30 minut v Novi Sad. Ob njegovem prihodu so streljali topovi. Regenta je sprejel vojvoda Bojović s štabom, francoski

častniki, kadeti, gardna godba, razne korpo-racije, Sokoli, čehoslovaška delegacija, šte-vilno meščanstvo in seljaki iz okolice. Pri je pozdravil regenta vojvoda Bojevič, a v imenu prebivalstva cele Bačke veliki župan. Ko se je regent zahvalil za pozdrav, je odšel v dvorano, kjer je z balkona posloplja sporo-čil prebivalstvu pozdrav kralja Petra, kar je vzbudilo viharne manifestacije. Vse ulice me-sta so okrašene z zastavami. V mestu vlada slavnostno razpoloženje ter vzoren mir in red. Ob 20. uri zvečer je bila pred stanom presto-lonaslednika prirejena bakljada.

k Imenovanje dr. Akšamovića za djakov-skega škofa. »Obzor« piše: Kakor so nekateri listi poročali, je papež imenoval za djakov-skega škofa dosedanjega rektorja djakovske-ga semenišča dr. Akšamovića brez vednosti naše vlade. Zadevno imenovanje se je v res-nici zgodilo ter je bil dr. Akšamović posve-čen od dunajskega nuncija za škofa. Še prošle jeseni se je od strani našega višjega duhovni-štva predlagalo papežu, da naj se za izpraz-njeno djakovsko stolico postavi kot najspo-sobnejši dr. Akšamović. To je bilo hrvatski vladi sporočeno in sporazumno z njo se je iz-ročil predlog papežu. Dr. Akšamović je odpo-toval v Belgrad, da se z ministrom za versvo ukrene vse glede prevzetja djakovske škofije.

k Neresnične vesti o uporih v Jugoslaviji. Z ozirom na v inozemskem časopisu rajširje-ne neresnične in vznemirjajoče vesti o uporih in nemirih v Jugoslaviji se ugotavlja uradno, da vlada v vsej državi popoln red in mir.

k Koncert priredila Josip Rijavec in Robert Primožič, odlična solista kr. opere iz Zagreba, in sicer v soboto dne 26. julija v gledališču v Celju, v nedeljo dne 27. ju-lija v Narodnem domu v Mariboru.

k S pošte. Razpisana so naslednja služ-bena mesta: Poštarska mesta: Prevalje (I-3), Sinčaves (1-4), Guštanj (1-4), Dobr-laves (II-1), Železna kaplja (II-1), Miklav-čevo (II-2), Mužica (II-2). Mesta odprav-nikov: Šmihel pri Pliberku (III-1), Libeli-če (III-2), Galicija (III-2), Šmarjeta v Rožu (III-3), Kotlje (III-4), Škocjan v Podjuni (III-4), št. Vid v Podjuni (III-5). — Rok za natečaj je 14 dni. — Razpisani ste služ-bi poštarnih odpravnikov v Bohinjski Beli (III-2) in Škofljici (III-2). Rok za natečaj je tri tedne. Urad Škofljica se zasede s 1. septembrom 1919. — S 1. majem za-časno opuščena nabiralnica Krtina, pošta Dob pri Domžalah, začne s 1. avgustom zopet poslovati.

k Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične zopet redni pouk z novembrom t. l. Šola obstoja iz celoletne sad-jarske in vinarske šole in iz dveh poljedelskih zimskih tečajev. Prošnje za sprejem, katerim je predložiti krstni list ali domovnico, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško in нравstveno spričevalo ter izjavo staršev oz. varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, je vložiti do 1. oktobra pri ravnateljstvu kme-tijske šole na Grmu pri Novem mestu. Proš-nje so koleka proste. Natančnejše podatke se na zahtevo pošlje vsakemu.

k Na zagrebškem vsenčilišču je bilo vpisanih v preteklem letu 3634 slušateljev in sicer na juridični fakulteti 1154, na fi-lozofski 457 na medicinski 574, na bogo-slovni 51, v geodetskem tečaju 20, a far-maceutov je bilo skupaj 131.

k Proti analfabetom. Zagrebški odbor za varstvo otrok pošilja krajevnim odborom okrožnico, v katerih jih pozivlja, naj skli-čejo sestanke, na katerih ugotovijo, koliko je v posameznih vaseh analfabetov, ki bi se hoteli učiti pisanja in čitanja. Nadalje naj ugotovijo, kdo bi hotel prevzeti pouk analfabetov, kdo bi bil pripravljen nositi učne stroške, ali bi se mogli otvoriti skup-ni analfabetški tečaji. Proučijo naj se tudi

druga vprašanja, ki so s tem v zvezi ter določi stalni referent, ki bi skrbel za redno delo proti analfabetom.

k Pisemski promet z inozemstvom zopet odprt. Kakor je posneti iz zadnje številke uradnega lista tukajšnjega poštnega ravnateljstva, je pisemski promet z inozemstvom, izvzemši Nemško, Bolgarsko, Turško, Mažarsko in Rusko, zopet odprt. Nadalje še ni odprt pisemski promet z Italijansko, Poljsko in Ukrajino, ker tozadevni dogovori s temi državami še niso dokončani. Za ostalo inozemstvo se smejo oddajati pisma, dopisnice (navadne in one z odgovorom), tiskovine vseh vrst, poslovni papirji, vzorci brez vrednosti, in sicer tudi priporočeno. Pristojbine se zaračunavajo po mednarodni tarifi. — Povzetne pošiljke in poštne naloge so za sedaj vsled prekinjenega denarnega prometa nedopustni. — Ker so inozemske pisemske pošiljke podvržene do preklica cenzuri, naj se oddajajo pisma odprta in z odpošiljateljevim naslovom na zadnji strani. Pri tej priložnosti pripominjamo, da so za pisemski promet v Nemško Avstrijo in Čehoslovaško v veljavi nove tuzemske pristojbine.

k Imovina naših državljanov na Mažarskem. Mažarska sovjetska republika je izdala naredbo, da morajo tuji državljani prijaviti vse ogrske in inozemske vrednostne papirje, ki se nahajajo na Mažarskem ter ogrske efekte izven Mažarske, nadalje vse denarne in blagovne terjatve, posesti, premoženje in nepremičnine, tvornice, trgovine, zavarovalne zahteve itd. do 31. t. m. pri ogrskem poslanstvu na Dunaju I., Bankgasse. Po tem roku bo mažarska sovjetska vlada proglasila imetje inozemcev za neveljavno. Samo v slučaju, da se dokaže zakasnitev roka brez lastne krivde, se bo priznala izjema.

Iz Ljubljane.

I Osebna vest. Okrajni komisar dr. Franc Svetek je od predsedstva deželne vlade poklican v službovanje v ministrstvo za notranje stvari v Beogradu.

I Povratek siromašne tržške dece iz Hrvaške. — Prispelo je v Ljubljano dne 14. t. m. ob 23. na potu iz Zagreba v Trst 45 siromašnih otrok v spremstvu gospodične učiteljice Pavle Hočevarjeve. Dne 15. t. m. so ostali v Ljubljani ter odpotovali 16. zjutraj v Trst. Na kolodvoru sta transport prevzela odbornika ga blagajničarka Marija Wessnerjeva in tajnik prof. Fr. Jeran. — Lansko poletje so zapustili Trst sestradi in onemogli, letos pa se vračajo zdravi, čvrsti in dobro oblečeni. Naredi so zapustili gostoljubno Hrvaško, a morali so jo na izrecno željo svojih staršev. To zopet dokazuje, kako važno človekoljubno delo izvršuje društvo SHS žena za siročad. — Iskrena zahvala naj bo izrečena imenom odbora na tem mestu gospodični učiteljici Pavli Hočevarjevi, ki je prav materinsko skrbel za ubogo dečo, al. predstojništvu v Marijanišču, kjer so otroci prenočevali, bili dobro prehranjeni in vestno oskrbovani ter gospej Gromovi, ki je deci postregla s sladkimi jedili. — Odbor.

I Za zaščito dece. Ustanovilo se je v Ljubljani Društvo za mladinske domove, katerega namen je na versko-moralni in narodni podlagi ustanoviti mladinske domove po celi Sloveniji, kjer se pokaže potreba takega doma. Ti domovi bodo zbirali mladino ob nedeljah in praznikih ter v šole prostem času k vzgojnemu in koristnemu bavlju. Prvi tak dom se že pripravlja. V ta namen bo treba gromotnega sodelovanja tako vladnih faktorjev kakor tudi celokupne javnosti, ki ji je namar budočnost naše mladine.

I Poštni oficijantski tečaj. Poštno ravnateljstvo razglasa: Mesta poštinih oficijantov se bodo z aspiranti, ki so že in ki bodo še izšli iz letošnjih tečajev, toliko izpopolnila, da za enkrat ni treba novega oficijantskega naraščaja in zato v doglednem času ne bo oficijantskega tečaja. Zato pozivljamo vse, ki se žele pripravljati za službo oficijantov, naj ne vlagajo prošnji, dokler ne bo zopet objavljen rok za sprejemanje.

I Poziv. V soboto 26. t. m. se vrši ob pol 8. uri zvečer v gostilni g. Štepiča v Sp. Šiški sestanek. Razpravljalo se bo o napehljavi električne razsvetljave. Interesentje naj se blagovolijo tega sestanka polnoštevilno udeležiti. Pripravljalni odbor.

I Služkinja kot gledališka igralka. V Zagrebu je bila obsojena na 2 leti težke ječe 19letna služkinja Ana Friebe, rodom iz Jarbine na Čehoslovaškem, ki je v odsotnosti svojega gospodarja ukradla razne predmete v vrednosti 25.700 kron ter pobegnila v Ljubljano, kjer se je v nekem prenočišču javila kot »Elza Neuwirth«, igralka z Dunaja. Ljubljanski policiji je postala sumljiva, vsled česar jo je aretirala in po izvršeni preiskavi poslala nazaj v Zagreb.

I Najdeno žensko truplo. Dne 24. julija so našli v Ljubljani nekaj metrov pod mostom na Fužinah žensko truplo. Po obleki soditi je bila ženska iz boljših krogov, stara od 30 do 35 let. V vodi bi znala biti kake 3 tedne. Znakov nasilstva ni najti. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na obč. pokopališče k D. M. v P. V ušesih je imela uhan, na prstu prstan, na nogovih monogram. Te stvari se nahajajo pri orožnikih v Vevčah.

I Čevljarska zadruga v Ljubljani n. znanja, da se vrši v nedeljo 3. avgusta t. l. pomagalska preizkušnja. Kdor se hoče preizkušnji podvreči, naj se zglašuje do 30. julija t. l. pri Zadrugnem načelniku Karlu Kordeliču, Rimska cesta 5. Na poznejše priglasence se ne bo oziralo.

I Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti večjo množino furnirja. Mizariji, ki reflektirajo nanj, naj prijavijo svoje potrebe do 3. avgusta t. l. na navedeni urad, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Cene so za kvadratni čevelj: cepljena hrastovina 0.8 mm 45 vin., cepljena hrastovina 1. — mm 53 vin., bukovina cepljena in parjena 0.8 mm 33 vin., brestovina cepljena 0.8 mm 53 vin., lipa cepljena 0.9 mm 33 vin.

I Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 13. do 19. julija 1919. Število novorojencev 13, umrlih 23, od umrlih je domačinov 11, tujcev 12, med njimi za jetiko 5, vmes 3 tujci, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 16, za pljučnico 1. — Za nalezljivimi boleznimi so oboleli in sicer: za osepnicami 1 (tulec), za grižo (vsi domači) 11, za malarijo (2 domača in 4 tujci, vsi bivši vojaki) 6.

Zena.

z Sodba glasovitih mož o ženi. Može se trudijo podati pravo sodbo o ženi; naj sledi nekaj izrekov znanih učenjakov. Jean Paul jako ceni ženo, ko trdi: »Žena je ponavadi zadnji prijatelj, ki človeku ostane v nesreči.« Nekoliko manjša je hvala mažarskega pisatelja Jokaia: »Živi dve je vrst žen: takih, ki imajo srce in ljubijo samo enega, in drugih, ki nimajo srca in ljubijo sto mož.« Uničevalna je kritika grškega modrijana Aristipa: »Ne morem ti, prijatelj moj, priporočiti nobene. Če je lepa, te bo varala; če je grda, ti ne bo ugajala. Ako je uboga, te bo uničila; če je bogata, ti boš suženj. Duhovita te bo prezirala; če je neizobražena, boš zdehal dolgočasje; pri hudobni boš imel živ pek.« Da je slepi pesnik »Izgubljenega raja« John Milton imel ostre sodbe o ženskah, najbrž ni tako znano. Tako je rekel nekoč lordu Buckinghamu, ker je pesnikovo soprogo primerjal roži: »Po barvi je ne morem poznati, ker sem slep, pa po trnju bi res mislil, da imate prav.« Ko so mu rekli, naj da svojo hčer učiti tujih jezikov, je menil: »Ženska ima že enega preveč.«

z Madeže, posebno od sadja in črnila, izje najbolj mleko, bodisi da je kislo ali sladko, surovo ali kuhano. Posebno priporočljivo je mleko za pranje svile, nežnih vezenin, volnenih bluz. Mleko ne škoduje barvi, če se namoči vezenina le za četrt ali pol ure in izpere potem rahlo in hitro. Madeže je treba namakati dalje časa. Volnene stvari izpiraj z mlačno vodo. Z mlekom prano blago postane zelo lepo.

Po svetu.

s Zadnja prošnja slavnega zdravnika. Ko je svetovnoznani zdravnik dr. J. P. Frank ležal na smrtni postelji ter videl okrog sebe nekaj zdravnikov, ki so se z raznimi sredstvi trudili, da mu pomorejo, se je dvignil in jim je z naporom rekel: »Gospodje, zahvaljujem se vam za vašo veliko vneto, ker vem, da mi vse najboljše želite. Toda dovolite, da vam povem zgodbico. V bitki pri Fontenu je nekega francoskega vojaka zadelo deset krogel. Stal je še nekaj sekund pokonci, potem pa se je zgrudil, rekoč: »Čemu toliko krogel, da ubijejo enega samega človeka?« Tako vprašam jaz vas: »Čemu toliko zdravnikov, da se reši nekaj, kar se rešiti ne da?«

s Koliko časa gredo žepne ure? Urarji trdijo, da je to dvisno od tega, kako človek živi. Mnogi menijo, da je treba vsaj enkrat na leto, drugi pa vsako drugo leto namazati uro z oljem. Vsi pa se strinjajo s tem, da je treba uro naviti vsak dan ob istem času. S tem dobi pero stalno prožno silo, ki pa se pri vsaki najmanjši brezbriznosti menja in a tem ura trpi. Doba njenega življenja je različna in je zavisna od boljše ali slabše njene sestave. Nedavno tega je popravil urar uro, ki je bila skoraj 125 let neprestano v porabi in je bila vključ temu še dosti dobro ohranjena. To je pa vsekako izjema. Srednje dobre ure gredo, če previdno ravnamo z njimi, 30 do 40 let, včasih tudi 50 let, da celo 70 let, a povprečna doba je 50 let — skoraj kakor pri ljudeh.

s Mirovna konferenca v slikah. Angleški slikar sir William Owen je dobil od mirovne konference nalog, ovekovečiti na platnu tri najvažnejše prizore tega zgodovinskega dogodka. To so namreč plenarne seje mirovne konference, skupina delegatov ter podpisovanje pogodb v zračni dvorani v Parizu. Zdaj izvršuje umetnik portretno študijo posameznih odličnih osebnosti. Na prvi sliki bo upodobljenih 35 delegatov, od katerih mora vsak umetniku »sedeti« tri ure. Od dosedanjih modelov je bil najslabši oni grškega ministrskega predsednika Venizelosa.

s Draginja v Italiji je podžgala tamonje nemire ter drži množice ljudi v stalni nezadovoljnosti. »Daily Telegraph« poroča iz Milana, da ni v večini mest nikake hrane. Za čevlje jim presneto prede; pravijo, da bi človek komaj kupil več kot par čevljev v vsej Italiji. Vse prodajalnice so ali razprodane ali pa izplenjene. V prvih milanskih kavarnah in krčmah ne dobiš več piva. Krojači ne šivajo več, ker znaša mezda za moško obleko 150 lir. Kmetje ne nosijo več pridelkov na trg, ker ne iztržijo za nje toliko, da bi plačali delavske moči. Na drugi strani zahtevajo za državno blago stare cene, ker je vlada kupila v Ameriki velike količine mesa in drugih živil in bi jih nerada dala za to, za kar je kupila. In zato se zgodi, da je vladno blago najdražje.

s Koliko je še nemških ujetnikov v tujini? Nemški poslanec Strikler trdi, da je danes še 635.000 nemških ujetnikov v tujini, in sicer: na Francoskem 340.000, na Angleškem 195.000, v oblasti Amerikancev 50.000, v Sibiriji pa je samo 20.000 nemških vojni ujetnikov. Vseh skupaj torej še 635.000 Nemcev v ujetništvu.

s Koliko ima plačati nemški cesar ententi. Iz Rotterdama poročajo: Belgija zahteva od cesarja Viljema samega 980 milijonov mark vojne odškodnine. Stavili so predlog, da zapleni oblast cesarjevo premoženje v rečeni višini.

s Kako se je Voltaire naučil plesti nogavice. Ruska carica Katarina II. je poklonila slavnemu Voltaireju prekrasno tobačnico, ki jo je »ima v brezdelnih urah izstružila. Voltaire se je hotel izkazati hvaležnega. Neumorno se je učil pri svoji netiakini plesti nogavice. Ko se je temu popolnoma priučil, je splel carici nogavice v ruskih narodnih barvah. Carica je Voltairejev dar skrbno shranila, in še dandanes lahko vidiš to posebnost v carskem muzeju.

s Strašen požar v Londonu. V nekemu londonskemu skladišču žganja, ki se nahaja v enem najobljudnejših delih mesta, je izbruhnil te dni požar. Goreči alkohol se je razlil po ulicah kakor lava. Veliko število delavskih hiš je popolnoma zgorelo, a mnogo je zelo poškodovanih. Mnogo družin je popolnoma brez strehe. Škoda znaša več sto milijonov funtov šterlingov.

s Bogat zaklad odkrit. »Goniec Krakowski« poroča: Ko je poljsko vojaštvo zasedlo Bučavo, je lešinska straža našla skrinjo, v kateri je bilo za 2 milijona avstrijskega, ukrajinskega ter ruskega denarja, ki je bil last nekega Pavlonke, boljševskega agitatorja. Denar so oddali poljski vladi.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»Oh no, oh no — torej na dobro zdravje — a jaz bom še pijana!«

»Pridite, gospa Tercijanová, pogledat v našo veliko sobo —.«

»Tja grem pa rada!« je naglo vstala starka in šla za domačico.

»Vidite, te omare so polne Malkinega perila in obleke, — a koliko zabojev je še gori v sobah.« Gospa Darbujanová je odprla dvokrilno hrastovo omaro, in Tercijanová se je z debelimi očmi zagledala v kupe snežnobelega perila, iz katerega so zadisale vijolice.

»Moj Bog, koliko je tega, in pa ta soba, gospa!« je vzdihnila.

»To ima Malka že pripravljeno —.«

»Ti podblazinjeni stoli — kanapej — in ta stekleničnica, ta stekleničnica — to bi si morala priti ogledat nova gospa oskrbnikova! Kaj takega ne premore celo mesto!«

Tercijanová je že nekočkrat videla vse to, a čudila se je, kot bi bila prvokrat prišla sem. Gospa Darbujanová je od veselja kar žarela in molče pritrjevala.

»Naša Malka ume vse tako dobro, ve, kaj se spodobi in kako —.«

»Ta stekleničnica, ta stekleničnica — to je krasota! Vse se kar lesketa!« in starka je mlaskala v sladkem čudenju. »No, ne čudim se, da bi bila Domorazkovka rada posadila sina v tako krasoto. Zdaj moram pa kar hiteti. — Moj Bog, te preproge po tleh!«

»To je moj mož vse nakupil na Dunaju —.«

»Pojdi, ccc-igan, škoda hoditi po takem-le!«

»Še izpijte, gospa Tercijanová, da nam spanja ne odnesete.«

»Joj, joj, gospa — še pijana bom!« se je branila starka, a počasi je posrkala vino do dna in se obližnila.

»Pa hvala lepa in lahko noč vam Bog daj!«

Gospa Darbujanová je spremila Tercijanovo vprav pred hišo.

»Kako je že tema, moj Bog, beži, pa glavec, da naju ne bodo čakali. Lahko noč, ggg-ospal!«

Ko je bila Tercijanová izginila v temi, je Darbujanová stopila pred hišo, si jo vso ogledala, pogledala gorindol po trgu in se zadovoljna počasi vrnila v prodajalnico.

»Le poglej, oskrbnica niti stekleničnice nima,« je tam pripovedovala porogljivo.

»Kaj poveš? Kaj poveš?« se je pevaje čudil Darbujan, pomel z rokami in bežal nazaj, odkoder je bil prej prišel.

II.

Gospodična Malka Darbujanová je stala pri oknu, gledala na trg in zevala.

Njena rusa, kratko ostrizena glava je bila polna bujnih kodrov, nevisoko, slabo telo pa je imela opasano z belim predpasnikom s penastimi robovi.

Gospa Darbujanová je tekala okrog pokrite mize in pripravljala gosti za pet

oseb. Sredi belega, pisanega prta je krajevala krasna posoda s sladkorjevim snegom, poleg nje skleda slaščic, njima ob straneh pa so stale modre vaze s šopki klinčkov, mesečkov, rezede, bosilja, ki so svetlo sobo napolnjevali s prijetno, močno vonjavo.

Pred vsako od petih mest je bila postavila krožnike s čašami. Vsaka je imela dve zlati črti, med katerima so rdele velike rože, ob strani krožnikov je bila položila srebrn nož, srebrno žličko, a na vrh prtiče z napisom: Erinnerung aus der Weltausstellung Wien. Bil je to izložbin dar gospe Darbujanové iz tistega leta.

Gospodična Malka, gledajoča v zgornji desni kot trga, kjer je nerodni, vegasti tlak žarel v polnem solncu, je rekla leno, zaspano: »Meni se zdi, da tista pura s pošte že leze.«

V sobo je prišel mali gospod Darbujan; na počesano, okroglo glavo, ki mu je sedela na kratkem, širokem telesu kot prilepljena, si je bil posadil polomljen slamniki in vzemši iz kota debelo palico z veliko krivino, se je hrkavo zahetel in dejal, kot bi kdo usipal droben pesek: »Pogledat grem na travnik, da vama ne bom na poti!« ter se znova zasmejal.

»Le pojdi, Anton, le pojdi, me dve že pripraviva! A pojdi čez dvorišče, da nje ne srečaš.«

»Pa adijo!« In gospod Darbujan je odšel, nesoč oblagodarjeno telo na kratkih, stebrastih nogah, ki se niso pregibale v kolenih.

»Tista šolska raca gre že tudi — no, le poglej, klanjata se druga pred drugo kot naši golobi na strehi — za hrbtom pa se opravljal!« je leno, a porogljivo govorila Malka.

»Pojdi od okna, Malka, pojdi, da te ne bosta videli — no, čuj —«

»Glej — doktorica! Kaj je vse obesila nase — in kako skaklja — gotovo si misli, da kdo gleda za njo.« Pri teh besedah je Malka počasi vznak stopala od okna.

Darbujanová se je vstopila poleg nje in gledali sta, kako se dami od dveh strani približujeta sredi trga, tam, kjer se je iz kroga nekaj sivih, zverženih solh dvigal okrogel steber, ki mu je na vrhu stala Marijina soha, vsa zlata, žareča, in je s sklenjenimi rokami gledala proti čistemu nebesnemu svodu, modremu kot potrošnikov cvet.

»Le poglej ji, kako se pozdravljata, kako se klanjata — in še včeraj se je poštarica posmehovala, da doktorica ne hodi zastoj tako pogosto v cerkev — dokler je bil tu stari kaplan, da je hodila le vsake svete čase.«

»Prosim te, dekle, ko bi le poštarica molčala. Kakor bi tega o njej in o ekspeditorici ne vedelo pol sveta,« je hladno odgovorila mati.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.